

לפני אידיהן פרק ראשון עבודה זרה

יו.

עין משפט
נר מצוה

פא א (מיי) פ"א מהל
אסור בזה הל' כן
טו"ש י"ד מ"י ק"י ספיף
:א
ב (מיי) ש"ס הל' ו טו"ש
ה"ע ס"י כ"א ספיף :|
פב ג מיי פ"ב מהל
עבודת כוכבים הל' ה:

רבינו הגנאל

ואסיק' מפני שאמר לפניו
יעקב איש כפר סכניא
(נחמין) נח ד' תיבות) אתנן
זונה ומחירי כלב אסורין
לקרוב אבל לעשות מהן
בית הכסא לבתן גדול
שירי. ממקום טנופת באו
ולמקום טנופת חזרו
כרכובים מאתנן זונה
קצבה ועד אתנן זונה
ישבו והורה לו על
דבר זה בשביל שנתיישר
בנינו ונתנה ממנו ותפשו
על זה ואמר עברתי
על מה שכתוב הרחק
מעליה דרכך זו המינות
והרשות ואל תקרב אל
פתח ביתה זו זונה
וכמה צריך להתרחק
מפתח זונה ד' אמות:
ו' פדת הוא אמר לא
אסרה תורה אלא גילוי
אסרה בתורה שגא' איש
איש אל כל שאר בשרו
על תקרבו לגלות ערוה:
ללא הוה שמוע
אפילו ויהיה אבי ידיו.
דהא הוא דאמר אפי'
שום קריבה בעולם אסור
משום לך ד' אומין נזירי
סחור סחור לכרמא לא
תקרב: לעלוקה שתי בנות
אל המינות והרשות כל
באה לא ישובין כל באי
במינות לא ישובין ואם
ישבו לא יישבו אורחות
חיים: למימרא דכל הדר
ממונות מייא ואסיק' הני
מילי ממינות אבל עוברי
עבירה כגון הריא דאתאי
קמיה דרב חסדיא ואמרה
למיה בנה קטן מבנה גדול
כלומר בא עליה בנה
הגדול ונתבכרה ממנו
וילדה בנה קטן וכיוצא
שם עוברי עבירה אם
ישבו שתי: למימרא
דהחור מן העבירות יהיה
הווי אפילו בן דורדיא
גלות אלא זונה בעולם
כי בשעת הרגל דבר
שמע הווי אומרין אלעזר
אבן מתקבל בתשובה
כי יהיה נישא ונתון
ברעתא או אתנן לשמים
חמשים עליות שכתוב כך
וכן וכן כולם עד אין
הרבי תלוי אלא בתשובה
מייד חזר בתשובה והניח
ראשו בין ברכיו וגעה
בכביה עד שיצתה נשמתו
יצתה בת קול ואמרה ר'
אלעזר בן דורדיא מוזמן
לחיי העולם הזה ככה
רבי ואמר יש קונה עולמו
בשעה אחת כגון זה ולא
דיו שנחלו ונתווי אלא
שקראוהו רבי מן השמים.
והא אלעזר זה בעבירה
הווי דביק וביקין הדר
ביה מית. ופיקי' התם
כיון הווי אידיק בעבירה
טובא כי מינות דמי:
ר' חנינא ור' יונתן הווי
אולי לארחא מטו לפרשת
דרכים הוא פצי לבית
עבודת כוכבים וחזא
לבי זונות אמרו ניזיל

ויעקב איש כפר סכניא שמו. ז"ל דלין זה יעקב מינאה דפרק
אין מעמדיו (לקמן דף כח). דרמא סמא לרבי אבהו דודאי
אותו יעקב^א לא הארץ ימיס כ"כ אלא נראה דהוא שבה לרפאות את
בן דמא (לקמן ס:). אבל יעקב מינאה דרבי אבהו יכול להיות שהוא
אותו דפרק כיוסו הדס (טולין דף פד).
גזי רבא^ב: **מהו לעשות בית**
הכסא רב. נראה דלאו מדאורייתא
קא צעי דפשיטא דשרי דהא אפילו
ריקועים דבית קדשי הקדשים הוה
שרי אי לאו ריבויא דקרא דפרק כל
הללמיס (לקמן דף מ:). אבל מידי דהר
הבית פשיטא דשרי דהא אפי' פרה
אימעטא פרק כל הללמיס מקרא
דבית ה' פרט לפרה שאינה צאה
לבית: **הרחק מעליה דרכך** כל
מינות. והא דאמר^ג דפרק כל כדזי
(שם דף קנז). דכמה אמוראי הוו
אזלי לבי אצדן זהו להמוכה עמם^ד
ולא היה מקום מינות ממש אלא
מקום ויכוח ומתקצבים שס חכמי
עובדי כוכבים וגושפין ונחמין דבימי
ומאן דלא הוה אזיל היינו מיראה שלא
יחגוס וכן משמע דאמר^ה רב נחמן
אנא מינייהו ומסתפינא מינייהו ודלא
כפ"ה^ו שפירש בסמוך שהוא מקום
עבודת כוכבים: **ופליגא דרבי**
פדת. ופי' ומאי פליגא דלמא לעולם
אמרו רב חסדא ור' פדת שמו המורה
אינו אסור אלא קריבה של גלוי עריות
אבל מגזירת חכמים נרין להרחיק ד'
אמות והי' קשיא פ"ק דשבת (דף ג:).
על שהיה לך דאמר ואת אשת רעהו לא
טמא ולא אשה נדה לא קרב מה אשת
רעהו הוא צגדו והיא צגדה אסור
אף נדה כן ועלה קאמר ופליגא דר'
פדת דל"ר פדת לא אסרה תורה אלא
קריבה של גלוי עריות צגדו ומאי
קאמר וכי צא ר' פדת לומר דאשתו
נדה הוא צגדו והיא צגדה שרי
ולא שניו צגגדה (שם דף יא). לא
יאלכו הווי עם הזנה מפני הרגל
עצירה לכך נראה לר"י דה"ק הכא
והתם דמה שאנו דורשים מלשון קריבה
הכא ארבע אמות והתם הוא צגדו
כו' פליגא דר' פדת דל"ר פדת אין
לשון קריבה בין צגדרי תורה בין צגדרי
קבלה אלא גלוי עריות ממש ואפילו
אסתכחא לעשות הרמקא ד' אמות אין
ללמוד ממנה: **ופליגא דרביה**
ארידיה. ומה שהיה מיקל לעלמו היינו
משום דדמיין עליה כי כשורא כדאמר^ז
צריש פ"צ דכמוצות (דף מ:).
לערוכה. לפי הפשט היינו גיהנם
וכן יסד הפייט צולת
של תנוכה יקדו צהצבי עלק ור"ת
הקשה דצ"צ דעירונין (דף יט). ושם
ד"ה והאיכא דחשיב שמות גיהנם לא
קחשיב האי לכך נראה לו (א) דשם חסס
הוא כמו (משלי ז) לאימחל (ושם
לא) למואל אבל אין לומר שהוא
משמות שלמה כמו אגור וקהלת
דצמדלש על ג' דברים קחשיב אימחל
צהצבי: **עד** שפירש **מבקשים**
עליו רחמים. לא השינו לו כך אלא
היה אומר צלצו שכן יוכלו להשיב
א"נ שר של הרים היה משיב לו ס'
ניזיל

הנהאך ועליו נתפסת אמר לו עקיבא הוכרתני
פעם אחת הייתי מהלך בשוק העליון של
ציפורי ומצאתי^א אחד ויעקב איש כפר סכניא
שמו אמר לי כתוב בתורתכם ילא תביא
אתנן זונה [וגו'] מהו לעשות הימנו בהכ"ס
לכ"ג ולא אמרתי לו כלום אמר לי כך
לימדני^ב [כי] מאתנן זונה קצבה ועד אתנן
זונה ישו בו ממקום הטנופת באו למקום
הטנופת ולכו והנאני הדבר על ידי זה
נתפסתי למינות ועברתי על מה שכתוב
בתורה הרחק מעליה דרכך זו מינות ואל
תקרב אל פתח ביתה זו מינות ואיכא
דאמרי הרחק מעליה דרכך זו מינות והרשות
ואל תקרב אל פתח ביתה זו זונה וכמה
אמר רב חסדא ארבע אמות ורבנן [האי]
מאתנן זונה מאי דרשי ביה כדרב חסדא
דאמר רב חסדא כל זונה שנושכת לבסוף
היא שוכרת שנאמר ובתתך אתנן ואתנן
לא נתן לך [ותהי להפך] ופליגא דרבי פדת
דא"ר פדת^ג לא אסרה תורה אלא קריבה של
גלוי עריות בלבד שנא'^ד איש איש אל כל שאר
בשרו לא תקרבו לגלות ערוה^ה עולא כי הוה
אתי מבי רב הוה מנשק להו לאחתיה אבי
ידיהו ואמרי לה אבי חדייהו ופליגא דרביה
ארידיה דאמר עולא קריבה בעלמא אסור
משום^ו לך אמרין נזירא סחור סחור
לכרמא לא תקרב לעלוקה שתי בנות הב
הב מאי הב אמר מר עוקבא [קול] שתי
בנות שצועקות מגיהנם ואומרות בעוה"ז
הבא הבא ומאן ניגהו מינות והרשות איכא
דאמרי אמר רב חסדא אמר מר עוקבא קול
גיהנם צועקת ואומרת הביאו לי שתי בנות
אורחות חיים וכי מאחר שלא שבו היכן ישיגו ה"ק ואם ישובו ולא ישיגו
אורחות חיים למימרא דכל הפורש ממינות מיית והא היא דאתאי לקמיה
דרב חסדא ואמרה ליה קלה שבקלות עשתה בנה הקטן מבנה הגדול ואמר
לה רב חסדא מרחו לה בוודתא ולא מתה מדקאמרה קלה שבקלות עשתה
מכלל דמינות [נמו] הויא בה ההוא דלא הדרא בה שפיר ומש"ה לא מתה
איכא דאמרי ממינות אין מעבירה לא והא היא דאתאי קמיה דרב חסדא
וא"ל [ר"ה זווידו לה זווידתא] ומתה מדקאמרה קלה שבקלות מכלל דמינות
נמו הויא בה ומעבירה לא והתניא אמרו עליו על ר"א בן דורדיא שלא הניח
זונה אחת בעולם שלא בא עליה פעם אחת שמע שיש זונה אחת בכרכי
הים והיתה נוטלת כים דינרין בשכרה נטל כים דינרין והלך ועבר עליה
שבעה נהרות בשעת הרגל דבר הפיחה אמרה כשם שהפיחה זו אינה
חוזרת למקומה כך אלעזר בן דורדיא אין מקבלין אותו בתשובה הלך וישב
בין שני הרים וגבעות אמר הרים וגבעות בקשו עלי רחמים אמרו לו עד
שאנו מבקשים עליך נבקש עלי עצמנו שנאמר^ז כי ההרים ימושו והגבעות
תמוטינה אמר שמים וארץ בקשו עלי רחמים אמרו עד שאנו מבקשים
עליך נבקש על עצמנו שנאמר^ח כי שמים כעשו נמלחו והארץ כבגד תבלה
אמר חמה ולבנה בקשו עלי רחמים אמרו לו עד שאנו מבקשים עליך נבקש
על עצמנו שנאמר^ט וחפרה הלכנה ובושה החמה אמר כוכבים ומזלות בקשו
עלי רחמים אמרו לו עד שאנו מבקשים עליך נבקש על עצמנו שנאמר^י
ונמוקו כל צבא השמים אמר אין הדבר תלוי אלא בי הגיהן ראשו בין ברכיו
וגעה בכביה עד שיצתה נשמתו יצתה בת קול ואמרה ר"א בן דורדיא מוזמן
לחיי העולם הבא [והא הכא בעבירה הוה ומית] התם נמי כיון דאביק בה טובא
כמינות דמאי^כ ככה רבי ואמר יש קונה עולמו בכמה שנים ויש קונה עולמו
בשעה אחת ואמר רבי לא דיין לבעלי תשובה שמקבלין אותן אלא שקורין
אותן רבי ר' חנינא ור' יונתן הווי קאזלי באורחא מטו להנהו תרי שבילי
כוכבים וחד פצי אפיתחא דבי זונות אמר ליה חד לחבריה ניזיל אפיתחא דעבודת כוכבים
דנכים

(א) [בס"פ]: אחד מתלמידי
ישו הנורא, (ב) [בס"פ]:
למדינו ישו הנורא, (ג) [שם]:
ג, (ד) [שם]: (ה) [לקמן נח]:
ו, (ו) [שם]: (ז) [לקמן ט]:
(ח) [שם]: (ט) [שם]: (י) [שם]:
לעבודת כוכבים, (יא) [שם]:
(יב) [שם]: (יג) [שם]: (יד) [שם]:
מוספות מגילה כב. ד"ה
אמר יעקב וכו', (טו) [שם]:
נוסף: לפסול מקום אלו
(טז) [שם]: (יז) [שם]: (יח)
מר בני יוסף, (יט) [לקמן ע"ב]:
ד"ה לבית אבינו, (כ) [שם]:
מס' טולין, ד"ה אמר,

תורה אור השלם

1. לא תביא אתנן זונה
ומחירי כלב בית ה'
אלוקה לכל נדר כי
תועבת ה' אלקיך כג ע"ט
שניהם: דברים כג ע"ט
וכך פסליה ויחזיק
אתנניה וישרף באש וכל
עצביה אשים שמקה בי
מאתנן זונה קצבה ועד
אתנן זונה ישובר.
מיכה א ד
3. הרחק מעליה דרכך
ואל תקרב אל פתח
ביתה: משלי ה ח
4. יהיה קר תהפך מן
השמים בתוונותיך
ואחריך לא זונה ובתך
אתנן ואתנן לא נתן לך
ותהי להפך.
יהושפט א טל לר
5. איש איש אל קרבו
שאר בשרו לא תקרבו
לגלות ערוה אני: ויקרא י"ו
6. לעלוקה שתי בנות
הב הב שלוש יהא לא
תשבענה ארבע לא
אמר הווי משלי ט טו
7. כל אפיה לא ישובין
ולא ישיגו ארחות
חיים: משלי ב ט
8. כי הריקים ימושו
והגבעות תמוטינה וחסדי
מאתנן לא ימוש אמת
שלומי לא תמות אמר
מז'תנן: ישעיהו נ"י
9. שאו לשמים עיניכם
והביטו אל הארץ מתחת
בי שמים פקעו נמלחו
והארץ כבגד תבלה
ושעביה כמו כן ימותון
ישועתי לעולם תהיה
וצדקתי לא תחת:
ישעיהו נ"א
10. ותפרה הלכנה
ובושה החמה ביה קל' צ'ן
צבאות בהר צ'ין
ובירשלה ונגד יקוני
קבד: ישעיהו כב כב
11. ונמוקו כל צבא
השמים ונגלו כספר
השמים וכל צבאם יבול
כבול עליה מגפן וכבגבלת
מתאנה: ישעיהו ל"ד

הגהות הב"ח

(א) דשם חסס הוא. כ"ה
וכי דשם חסס הוא. כ"ה
הוא דמוקן ליה כ"ה
גיהנם היט משום דמיני
צמיה שאל ועלך רסס
מוספתי ר"פ עושין פול'
דף ט' גמיה והאיכא
תפסה:

מוסף רש"י

קריבה של גלוי עריות.
משמע ממש (שבת ג:).